

**KONCEPCE
ROZVOJE EVVO
V RÁMCI MĚSTYSE
NOVÉ VESELÍ**

Obsah:

1. Přehled koncepčních a strategických materiálů dotýkajících se EVVO

1.1 Koncepční materiály v kraji Vysočina, v nichž je řešena EVVO

1.2 Koncepční materiály ZŠ a MŠ Nové Veselí, v nichž je řešena EVVO

2. Současný stav a pozitiva a negativa oblasti EVVO v rámci městyse Nové Veselí

2.1 Současný stav

2.2 Pozitiva a negativa v oblasti EVVO v rámci městyse

3. Vize a cílový stav

4. Prioritní oblasti EVVO v rámci městyse Nové Veselí

4.1 Cíle a vybraná opatření

4.2 Ověřování naplňování koncepce

5. Přehled použitých zkratk

1. DEFINICE EVVO

ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVVO)

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách. (*Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 16*)

UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Principy udržitelného rozvoje formulovala ministerská předsedkyně Norska G. H. Brundtlandová v roce 1987:

Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby. Je v podstatě procesem změn, ve kterém jsou využívání zdrojů, orientace vývoje technologií a transformace institucí zaměřeny na harmonické zvyšování současného i budoucího potenciálu uspokojování lidských potřeb a aspirací. (*Brundtland G.H.: Our Common Future, Oxford University Press, Oxford, 1987*)

V českém právním řádu je (trvale) udržitelný rozvoj definován v zákoně č. 17/1992 Sb., o životním prostředí. Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů. (*Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 6*).

INFORMOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí ukládá zajistit veřejnosti volný přístup k informacím o životním prostředí v institucích placených z veřejných prostředků. Informace o životním prostředí mají být k dispozici veřejnosti na požádání v určitém termínu. Směrnice je plně transponována do české legislativy zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, kde je definován obsah termínu informace o životním prostředí. (*Směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí*)

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí vymezuje pojmy, které do této oblasti spadají. Jsou to především informace o stavu životního prostředí a jeho složkách, o příčinách a důsledcích tohoto stavu, o připravovaných činnostech, které by mohly vést ke změně stavu životního prostředí, o správních řízeních, o ekonomických a finančních analýzách použitých v rozhodování, o mezinárodních závazcích atd.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím stanoví podmínky pro výkon zaručeného práva veřejnosti na informace v působnosti veřejné správy ve shodě s článkem 17 Listiny základních práv a svobod.

OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních

ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku. (Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 9)

1.1 Konceptní materiály v kraji Vysočina, v nichž je řešena EVVO

1. Nástin koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kraje Vysočina z 18. 12. 2002
2. Aktualizovaný Program rozvoje kraje Vysočina, schválený usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 012/01/2002/ZK ze dne 12. 2. 2002, jako základní programový dokument krajské regionální politiky:

Dílčí cíl 4.4: Podpora rozvoje systému environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty a Agenda 21

Opatření 4.4.1 Rozvoj systému environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty a Agenda 21

Cíle opatření

- zajistit dostupnost informací o životním prostředí a podporovat zapojování obyvatel do rozhodování o životním prostředí
  - ve výchově a vzdělávání dětí a mládeže posilovat vztah k přírodě, životnímu prostředí a krajině Vysočiny
  - zaváděním ekologických systémů řízení snižovat zátěž životního prostředí
3. KONCEPCE environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kraje Vysočina z roku 2010 - při zpracování krajské koncepce EVVO bylo přihlédnuto i k obdobným dokumentům okolních krajů a dalších krajů v ČR, které jsou v různém stupni rozpracovanosti.
  4. Metodický pokyn k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, č.j.: 32 338/2000-22, ze dne dne 14. prosince 2001 (a jeho příloha Návrh náplně práce koordinátora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty)

1.2 Konceptní materiály ZŠ a MŠ Nové Veselí, v nichž je řešena EVVO

- ŠVP ZŠ Nové Veselí – www.zsnoveveseli.cz
- ŠVP MŠ Nové Veselí – <http://ms.noveveseli.cz/>

2. Obecný popis v rámci kraje

Kraj Vysočina má nejčistší životní prostředí ze všech krajů České republiky a má velké přírodní bohatství v zachovalé krajině a potenciálu pro šetrnou venkovskou turistiku. Zároveň se snižují kontakty zejména městské populace dětí a mládeže s přírodním prostředím, snižují se vlastní zkušenosti, znalosti a oceňování života na venkově a

hospodaření v krajině. Část obyvatelstva se sice přiklání k používání výrobků a technologií šetrných k přírodě, další část o nich ovšem neví nebo o nich nemá dostupné informace. V podnikatelské sféře je zatím nedostatečné zapojení podniků do Programů čistší produkce, která úsporami vstupních surovin vede k ochraně životního prostředí, a také zavádění systémů řízení EMAS do života.

Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta je významnou činností, která přináší prevenci ve vztahu k poškozování životního prostředí a je investicí do budoucna, zejména u ekologické výchovy a vzdělávání dětí a mládeže. Náklady na prevenci jsou vždy mnohem nižší a efektivnější než následné odstraňování škod na životním prostředí.

2.1 Současný stav v rámci městyse - jedná se o stav k podzimu 2013

- Enviromentální povědomí v rámci městyse zajišťuje především příspěvková organizace ZŠ a MŠ Nové Veselí a její obě součásti. Obě tato zařízení pracují již několik let podle ŠVP, ve kterých je oblast environmentálního vzdělávání dětí rozpracována a je k ní aktivně přistupováno. Základní škola je držitelem mezinárodního titulu Ekoškola od roku 2008, v roce 2011 titul úspěšně obhájila, další obhajoba proběhne na jaře 2014, dále je zapojena (v projektu Ekoškola) v síti škol zabývajících se EVVO M.R.K.E.V, v projektu „Adopce na dálku“, obě zařízení jsou dále zapojena v česko-rakouském projektu „Přírodní zahrady“ a mají certifikát „Ukázková přírodní zahrada“, dále v projektu „Recyklohraní“, MŠ je zapojena v síti MRKVIČKA pro předškolní zařízení, v projektu „Malý zahradník“ a „Zvířecí adopce“. V základní škole funguje také přírodovědný kroužek „Kulíšek“ sdružující děti se zájmem o přírodu.
- Koordinátorem pro oblast EVVO je Mgr. Eva Nováková
- Obě zařízení vzájemně spolupracují nejen v rámci společného subjektu, ale i s dalšími organizacemi zabývajících se ochranou životního prostředí a jeho udržitelnosti - Svaz ochránců přírody, SEV Chaloupky, SEV v rámci ČR aj. Další možností utváření environmentálního citění je i oblast praktických činností souvisejících se životem na vesnici s cílem ukázat dětem vliv člověka na přírodu, ať už negativní či pozitivní – spolupráce s Českým svazem zahrádkářským, případně se ZD Novoveselsko (exkurze, výstavy apod.).
- V rámci městyse je již instalováno několik infotabulí přibližujících lokální přírodní zajímavosti.
- LDO Přibyslav pořádá každoročně akci s názvem Lesní pedagogika pro žáky ZŠ
- Městys je podílovým spolumajitelem LDO Přibyslav
- MAS Havlíčkův kraj, jejíž jsme členy, se v letošním roce zapojila do programů Místní Agendy 21 (MA 21), kde jednou z oblastí je i životní prostředí
- Každý rok městys organizuje pochod k pramenu řeky Oslavy
- ZŠ byla v minulých letech úspěšná v přijetí těchto dotací:
  1. Třídění odpadu V ZŠ a MŠ (Fond Vysočiny)
  2. Realizace prvků přírodní zahrady (nadace Veronica)
  3. Podpora EVVO na školách(Ministerstvo školství)
  4. Inovace ŠVP/ začlenění EVVO bylo součástí/ (Fond EU Vzdělání a inovace)
  5. Začlenění nových prvků do přírodní zahrady(Ministerstvo životního prostředí)

- Městys byl úspěšný v přijetí dvou dotací ovlivňujících přístupy lidí k životnímu prostředí
  1. Dotace „Separace bioodpadu v městysi Nové Veselí“ řešící nakládání s bioodpady v Novém Veselí v rámci široké veřejnosti i organizací – umístění kompostérů v zahradách rodinných domků, příp.na zahradě ZŠ
  2. Dotace na snížení energetické náročnosti objektu MŠ Nové Veselí

2.2 Pozitiva a negativa v oblasti EVVO v rámci městyse

Pozitiva	Negativa
1. Vzdělávací záměry a aktivity v oblasti EVVO v ZŠ a MŠ Nové Veselí	1. nízký zájem o utváření environmentálního povědomí mezi širokou veřejností
2. Certifikované přírodní zahrady ZŠ a MŠ Nové Veselí	2. málo kvalifikovaných lidí zastřešujících EVVO v rámci obce
3. Zapojení školy a školky do různých projektů podporujících EVVO	3. nízká a nepravidelná finanční podpora kraje pro EVVO
4. ochota spolupráce v oblasti EVVO s dalšími organizacemi	4. málo subjektů i jednotlivců sledujících dopady svého provozu na ŽP (provoz šetrný k životnímu prostředí nejen v rámci firem, ale i obyvatel – každý musí začít sám u sebe – posilování osobní zodpovědnosti)
5. úspěšné dotace podporujících EVVO a ekologické přístupy	5. nízká komunikace zúčastněných v oblasti EVVO
6. vlastnictví školních areálů – zázemí pro EVVO	6. nízká, ne-li žádná úroveň vzdělávání a informovanost pracovníků veřejné správy v oblasti EVVO
	7. malé využití nejbližšího okolí obce pro vzdělávání o přírodě a krajině
	8. zachovalost přírody vede k podceňování ochrany přírody a krajiny (není potřeba se jí věnovat – byla tady a bude), nezájem veřejnosti o ochranu ŽP

3. Vize a cílový stav

Obyvatelé Nového Veselí:

- mají ekologické povědomí
- mají běžné znalosti o životním prostředí našeho regionu
- uplatňují ve svých životech ekologické přístupy a jednájí ve prospěch udržitelného rozvoje naší obce, našeho regionu a kraje
- zapojují se do rozhodování a do řešení problémů v oblasti životního prostředí v rámci našeho městyse a blízkého okolí
- uvědomují si jedinečnost a bohatství životního prostředí Vysočiny jako společnou hodnotu

Cílový stav

Městys Nové Veselí:

- funguje zde systém EVVO založený na vzájemné spolupráci všech zúčastněných – místní samosprávy, příspěvkových organizací obce a podnikatelských organizací
- systém EVVO je koordinován a pravidelně vyhodnocován

Obyvatelé Nového Veselí:

- vzdělanost a informovanost obyvatel v oblasti životního prostředí, nastavená osobní zodpovědnost za své chování a jednání ve vztahu k životnímu prostředí jako součást životního stylu
- mají kladný vztah k místu, kde žijí, doceňují význam přírody pro její různorodost, jsou ochotní pomoci při údržbě a obnově přírodních míst
- aktivně se zapojují do dění v rámci městyse, do rozhodování ve věcech životního prostředí a váží si jedinečného životního prostředí Vysočiny
- mají přístup k informacím o životním prostředí městyse, regionu, kraje, respektují zákonné normy vztahující se k ochraně a udržitelnosti životního prostředí (prevence černých skládek, třídění odpadu apod.)

Veřejná správa a podnikatelské organizace:

- při své činnosti vyhodnocují a omezují dopady svých aktivit na životní prostředí
- zapojují se do aktivit EVVO a prezentují veřejnosti ekologicky příznivé způsoby provozu, případně technologie šetrné k životnímu prostředí
- jejich zaměstnanci mají ekologické povědomí a uplatňují je při výkonu svých činností a v rámci provozu svých organizací
- podpora a budování environmentálních aktivit

Environmentální vzdělávání a výchova v rámci městyse:

- ZŠ a MŠ pokračují ve svých koncepcích a záměrech v oblasti EVVO a propojují je s ostatními organizacemi v regionu, nadále aktivně spolupracují s neziskovými organizacemi nejen na Vysočině
- své aktivity v oblasti EVVO prezentují v rámci příkladů dobré praxe

- ekologické přístupy učí nejen děti, ale působí i na jejich rodiče
- aktivní zapojení rodin do dění školy, podpora EVVO projektů v rámci obou zařízení
- DVPP v oblasti EVVO

4. Prioritní oblasti EVVO v rámci městyse Nové Veselí

Prioritní oblastí pro utváření environmentálního vnímání a ekologických přístupů je činnost ZŠ a MŠ Nové Veselí, ať už v realizaci vzdělávacích záměrů v oblasti EVVO, tak v osvětové činnosti školy a ve spolupráci školy s ostatními subjekty zabývajícími se ochranou životního prostředí a jeho udržitelnosti (působení člověka).

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA V MŠ

Vzdělávání dítěte předškolního věku je důležitým, nikoliv však jediným posláním současného předškolního zařízení. Snažíme se děti vybavit spoustou vědomostí z nejrůznějších oborů, znalostmi cizího jazyka, počítačovou gramotností či multikulturním citěním. Neméně podstatnou by měla být ale i výchova k soustavné péči o podmínky, ve kterých všichni můžeme žít a právě nabitě poznatky a dovednosti uplatnit.

Utváření environmentálního citění v dětech by se tak mělo objevovat při každodenní práci s dětmi. Není smyslem dítěti jen říkat, co je špatné či dobré nebo vhodné či nevhodné. Je důležité jej naučit takovému chování v běžném životě, aby si uvědomovalo, že je součástí této planety a že svým nezodpovědným jednáním může přírodu a svět kolem něj ničit a poškozovat.

Snažíme se, aby dítě výchovným působením na něj umělo vnímat a oceňovat zázraky přírody, uznávalo, že ne všechno se dá koupit za peníze, že je dobré citlivě vnímat potřeby i jiných než jen vlastní, nemyslelo jen na svůj prospěch a pohodlí, a právě výchovou k odpovědnému jednání a chování si uvědomilo, že každý v této společnosti si nese svůj díl odpovědnosti.

Úsilím učitelek v MŠ tak je, aby se dítě naučilo utvářet si své vlastní postoje a názory na určité věci, aby byla vyváženost a soulad mezi vědomostmi a prožitky vedoucí k lásce ke všemu živému.

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA V ZŠ

Cílem ekologické výchovy v základní škole jsou žáci, kteří znají přírodu a krajinu svého domova a váží si jí, zajímají se o dění kolem sebe a podle svých možností se do něj aktivně zapojují. Měli by si uvědomovat vliv svého způsobu života na životní prostředí a osvojit si principy udržitelného způsobu života. Těchto cílů se snažíme dosahovat naplňováním dlouhodobého plánu EVVO, který je vždy rozpracován do ročních realizačních plánů. Naplňování cílů je pravidelně jednou ročně vyhodnocováno ve zprávě o EVVO za daný rok.

4.1 Návrh možných aktivit a opatření

- Využití ZŠ a MŠ jako centra EVVO pro děti, rodičovskou i širokou veřejnost v rámci městyse (společné rodinné aktivity, dny otevřených dveří)
- Zapojení mládeže do přírodovědných soutěží
- Koordinace a propagace záměrů v oblasti EVVO – konzultace, propojení aktivit, k propagaci využít regionální tisk, vlastní webové stránky, kabelovou televizi apod.
- Aktivní podpora spolupráce všech zúčastněných – samospráva, ZŠ a MŠ, SEV, CHKO, ČSZ, ČSOP, podnikatelská sféra
- Vzdělávání lidí se zájmem o EVVO, zvyšování jejich profesních dovedností
- Zapojení do projektů a grantů podporujících ekologické přístupy – Den bez aut, Čistá Vysočina – úklid veřejného prostranství u silnic aj.
- Společné oslavy významných přírodních svátků v rámci městyse (Den Země, Den ptactva apod.)
- Zapojení do „příkladů dobré praxe“ – aktivní výměna zkušeností v rámci regionu i mimo něj
- Zavádění ekologických přístupů na pracovištích i v domácnostech, šetření energií, používání ekologicky šetrných prostředků apod.

4.2 Ověřování naplňování koncepce

Koncepce EVVO je tvořena na období pěti let. Na jejím utváření se podílí pracovní tým sestavený ze zástupce místní samosprávy, zástupce příspěvkové organizace a zástupce veřejnosti. Tento tým zároveň ověřuje a vyhodnocuje naplňování koncepce ve dvouletých cyklech. Dále pracovní tým sestavuje každý rok plán aktivit vycházejících z koncepce EVVO, jednou ročně vyhodnocuje naplňování těchto aktivit a získává zpětnou vazbu všech zúčastněných i cílových skupin, a to formou diskuzí, rozhovorů, případně anketou.

5. Přehled použitých zkratk

ČSOP – Český svaz ochránců přírody

ČSZ – Český svaz zahrádkářský

DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

EHS – Evropské hospodářské společenství

EVVO – environmentální vzdělávání výchova a osvěta

CHKO – chráněná krajinná oblast

M.R.K.E.V - Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

SEV - středisko ekologické/environmentální výchovy

ŠVP – školní vzdělávací program

ZŠ – základní škola

MŠ – mateřská škola

ŽP – životní prostředí

Přílohy:

1. Nástin koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kraje Vysočina z 18. 12. 2002
2. Aktualizovaný Program rozvoje kraje Vysočina, schválený usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 012/01/2002/ZK ze dne 12. 2. 2002, jako základní programový dokument krajské regionální politiky:
3. KONCEPCE environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kraje Vysočina z roku 2010
4. Metodický pokyn k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních
5. Výňatky z ŠVP obou školských zařízení

